

Poštovane kolege i kolegice,
pripremili smo niz pitanja za ponavljanje i uvježbavanje.
Ispod svakoga pitanja očekivani je odgovor, ali i poveznica na broj
stranice u udžbeniku gdje se odgovor nalazi.
Autorica pitanja
Miljenka Hršak, prof.

TEMA: O GEOGRAFIJI

O GEOGRAFIJI

ISHOD: GEO OŠ A. 5. 1.

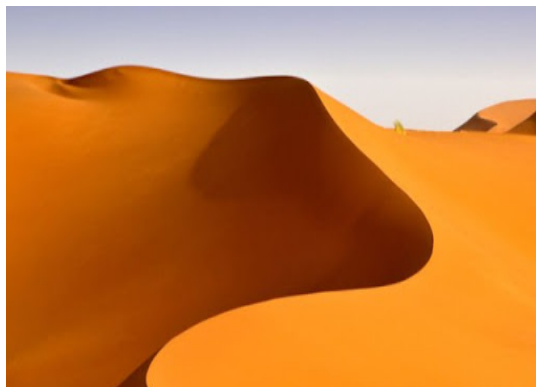
Razrada ishoda:

- navodi definiciju geografije kao znanosti
- opisuje geografske sadržaje koji se poučavaju u nastavnome predmetu
- objašnjava svrhu učenja geografije

1.Što je geografija?

U/9. Geografija je znanost o odnosima prirodnih i društvenih čimbenika u geografskom prostoru radi upravljanja njime, odnosno ostvarivanja učinkovitog razvoja uz što veće očuvanje prirodnih i društvenih bogatstava za nas i buduće naraštaje.

2. Opiši geografski sadržaj prikazan na fotografijama (fotografije pustinjskog reljefa)

Odgovor učenika.

3. Zbog čega je važno učiti geografiju?

U/9. Da razumijemo geografski prostor, od onog neposrednog oko nas do svijeta u cjelini.

TEMA: NAŠ PLANET ZEMLJA

NAŠ PLANET ZEMLJA

ISHOD: GEO OŠ A. B. 5. 2.

Razrada ishoda:

- opisuje Zemlju kao kuglu i navodi dokaze o njezinu obliku
- opisuje važnost znanosti i tehnologije u objašnjavanju oblika Zemlje
- rabi globus kao model Zemlje
- pokazuje ekvator (polutnik) i polove na globusu i uspoređuje ih s prikazom na geografskoj karti
- opisuje i demonstrira rotaciju Zemlje s pomoću globusa, navodi njezino trajanje i glavnu posljedicu rotacije

1. Navedi dokaze o obliku Zemlje.

U/10.-11. Dokazi: dolazak i odlazak broda, fotografije iz zraka-sa satelita, fotografije s Mjeseca...

2. Pomoću fotografije u udžbeniku na stranici 12. opiši oblik Zemlje.

U/12. Oblik kugle

3. Kako nam je razvoj znanosti i tehnologije pomogao u spoznaji o obliku Zemlje?

U/11. Napredak znanosti i razvoj tehnologije dokazao je da Zemlja ima oblik kugle.

Putnici u zrakoplovima uočavaju da je Zemlja zakrivljena; fotografije snimljene iz satelita ili s Mjeseca pokazuju oblik Zemlje...

4. Što je globus?

U/11. Globus je model Zemlje (umanjeni prikaz Zemlje).

5. Na karti svijeta u atlasu i na globusu pokaži gdje su polovi Zemlje, a gdje je ekvator.

U/11. Odgovor učenika

6. Što je Zemljina rotacija?

U/12. Zemljina rotacija je okretanje Zemlje oko njezine osi.

7. Koliko traje jedan okret Zemlje oko njezine osi?

U/12. 24 sata ili jedan dan.

8. Navedi posljedicu Zemljine rotacije.

U/12. Posljedica Zemljine rotacije je izmjena dana i noći.

9. Što bi se dogodilo da nema rotacije Zemlje?

Odgovor učenika

10. U kojem smjeru Zemlja rotira? Pomoću globusa demonstriraj Zemljinu rotaciju.

U/12. Od zapada prema istoku.

TEMA: ČIME SE I KAKO SLUŽIMO U UČENJU GEOGRAFIJE

GEOGRAFSKA KARTA

ISHOD: GEO OŠ B. 5. 2.

Razrada ishoda:

- opisuje tradicionalne i suvremene načine izrade geografskih karata, ulogu kartografije
- te probleme prikazivanja zakrivljene površine
- služi se atlasom

1.Što je geografska karta?

U/14. Geografska karta je pojednostavljena i umanjena slika manjeg ili većeg dijela Zemljine površine prikazana na ravnoj plohi.

2. Kako su ljudi u prošlosti izrađivali geografske karte?

U/15.-16. Ljudi su geografske karte crtali prema vlastitom viđenju okoline. Popeli su se na neku uzvisinu i s nje skicirali prostor. Od 17. stoljeća usavršavaju se mjerni instrumenti s pomoću kojih su se matematički mogle utvrditi udaljenosti i visine.

3. Kako se danas izrađuju geografske karte?

U/15.-16. Podaci za izradu karata se zahvaljujući razvoju tehnologije prikupljaju snimanjem iz posebno opremljenih zrakoplova ili satelita. Stručnjaci podatke unose u kartografski računalni program. Preklapanjem pojedinih sadržaja (rijeke, jezera, slojnice, prometnice...) nastaju geografske karte.

4. Tko izrađuje geografske karte?

U/16. Kartografi

5. Što je kartografija?

U/16. Kartografija je znanost koja proučava geografske karte.

6. Koji je glavni problem s kojim se susreće kartograf prilikom izrade geografske karte?

U/16. Kako zakrivljenu površinu Zemlje prikazati na ravnom listu papira.

7. Zašto je prikaz Zemljine površine na globusu točniji nego na geografskoj karti?

U/14.-15. Zemljina zaobljenost je na većem dijelu Zemljine površine izraženija i točnije je prikazana na globusu nego na geografskoj karti. Zemljin oblik pravilno možemo prikazati samo na globusu.

8. Na karti svijeta u atlasu pokaži dijelove Zemljine površine koji su netočno prikazani.

Npr. područja u blizini Sjevernog i Južnog pola, prostor Grenlanda, Afrike...

MJERILO I SADRŽAJ GEOGRAFSKE KARTE

ISHOD: GEO OŠ B. 5. 2.

Razrada ishoda:

- razlikuje grafičko od brojčanog mjerila
- koristi se grafičkim mjerilom
- čita geografsku kartu s pomoću tumača
- služi se atlasom

1.Što pokazuje mjerilo na geografskoj karti.?

U/17. Mjerilo pokazuje koliko su puta udaljenosti u prirodi umanjene na geografskoj karti.

2. Koje vrste mjerila postoje na geografskoj karti? Mjerila pokaži na karti svijeta u atlasu.

U/17. Brojčano i grafičko mjerilo.

3. Objasni što nam govori mjerilo 1:100 000?

U/17. Na karti izrađenoj u mjerilu 1: 100 000 jedanom cm na karti odgovara 100 000 cm, tj. 1000 m ili 1 km u prirodi.

4. Uz pomoć geografske karte Hrvatske u atlasu izmjeri udaljenost između Krapine i Zagreba. Istraži na stranici HAK-a (Hrvatskog autokluba) njihovu stvarnu udaljenost.

Odgovor učenika.

5. Koji su sadržaji prikazani na karti svijeta u atlasu?

U/19. Prikazani su prirodni i društveni sadržaji- raspodjela kopna i mora, reljef, voda na kopnu (rijeke, jezera), naselja, državne granice...

6. Kako se prikazuje reljef na geografskoj karti?

U/19. Reljef se prikazuje ljestvicom boja, izohipsama...

7. Čemu služe kartografski znakovi?

U/19. Kartografski znakovi služe za prikaz sadržaja na geografskim kartama.

8. Pronađi na karti Hrvatske u atlasu naselje u kojem živiš i uz pomoć tumača odredi koliko otprilike ima stanovnika. Ako naselja u kojem živiš nema na karti Hrvatske odredi koliko otprilike ima stanovnika najveće naselje županije u kojoj živiš.

VRSTE GEOGRAFSKIH KARATA

ISHOD: GEO OŠ B. 5. 2. GEO OŠ B. 5. 3.

Razrada ishoda:

- razlikuje geografske karte prema mjerilu i sadržaju
- služi se atlasom
- prepoznaje na topografskoj karti/planu grada (naselja) osnovne elemente prirodne i društvene osnove svojega zavičaja

1. Objasni zašto se mjerilo 1:40 000 000 naziva sitno mjerilo, a mjerilo 1: 25 000 krupno mjerilo.

U/21. Umanjenje prostora na karti mjerila 1: 40 000 000 je veliko. To je sitno mjerilo. Na karti u mjerilu 1: 25 000 umanjenje prostora nije veliko. To je krupno mjerilo.

2. U kojem mjerilu je napravljena karta svijeta u atlasu-krupnom ili sitnom?

Sitnom (1:90 000 000)

3. Kako možemo razvrstati geografske karte prema sadržaju?

U/20. Prema sadržaju geografske karte razvrstavamo na topografske i tematske karte.

4. Što su topografske karte?

U/20. Karte koje prikazuju u prostoru vidljive, prirodne i društvene sadržaje nekog prostora.

5. Kako se zovu kartografski znakovi na topografskoj karti?

U/ 21. Topografski znakovi

6. Na topografskoj karti svoga zavičaja pronađi nekoliko topografskih znakova, zaokruži ih i s pomoću tumača objasni što prikazuju.

Odgovor učenika

7. Kako se dijele topografske karte prema mjerilu?

U/21. Topometrijske karte, topografske detaljne karte, pregledne topografske karte, pregledne geografske karte.

8. Što su tematske karte. Navedi nekoliko tematskih karata.

U/24. Geografske karte koje pokazuju posebni tematski sadržaj; npr.- reljefna karta, turistička karta, politička karta...

9. Što je geografski atlas?

U/24. Zbirka različitih geografskih karata uvezenih u knjigu.

GEOGRAFSKA MREŽA

ISHOD: GEO OŠ B. 5. 2. GEO OŠ B. 5. 3.

Razrada ishoda:

-razlikuje elemente geografske mreže i koristi se njima za određivanje smještaja

1. Što su paralele ili usporednice?

U/25. Paralele ili usporednice -kružnice usporedne s ekvatorom.

2. Zašto je ekvator određen za početnu paralelu?

U/25. Jer je najduža paralela.

3. Što su meridijani ili podnevnici?

U/26. Meridijani ili podnevnici-polukružnice koje spajaju Sjeverni i Južni pol.

4. Koji je meridijan ili podnevnik određen kao početni?

U/27. Meridijan koji prolazi kroz zvjezdarnicu Greenwich u Londonu.

5. Što je geografska mreža i čemu služi?

U/27. Geografska mreža- mreža paralela i meridijana. Služi za određivanje geografskog smještaja.

6. Može li neko mjesto na Zemlji biti smješteno 100°južno od ekvatora i 110° zapadno od početnog meridijana? Objasni svoj odgovor.

Ne. Udaljenost od ekvatora može biti od 0°do 90° južno.

7. U kojem je oceanu brod u nevolji koji javlja da se nalazi 20° južno od ekvatora i 85° istočno od početnog meridijana?

U Indijskom oceanu.

8. Pomoću geografske karte Hrvatske u atlasu odredi geografski smještaj svog naselja.

Odgovor učenika

ORIJENTACIJA

ISHOD: GEO OŠ B. 5. 3.

Razrada ishoda:

- objašnjava pojam orijentacije
- određuje glavne i sporedne strane svijeta kompasom
- prepoznaje Sjevernjaču na crtežu
- nabroja primjere suvremene orijentacije (GNSS)
- usjeveruje topografsku kartu s pomoću kompasa
- izrađuje jednostavnu skicu kretanja po terenu
- koristi se pravcima u prirodi za orijentaciju

1. Što znači orijentirati se?

U/29. Orijentirati se znači odrediti strane svijeta i svoje stajalište.

2. Koje su glavne, a koje sporedne strane svijeta?

Glavne: sjever, istok, jug, zapad. Sporedne-sjeveroistok, sjeverozapad, jugoistok, jugozapad.

2. Pomoću kompasa odredi glavne i sporedne strane svijeta u učionici.

Odgovor učenika.

3. Pomoću koje se zvijezde na noćnom nebu jednostavno može odrediti smjer sjevera?

U/31. Zvijezde Sjevernjače.

4. Na priloženom crtežu pokaži zvijezdu Sjevernjaču.

5. Nabroji suvremene uređaje važne u orijentaciji.

U/31. GNSS (GPS, GALILEO...)

6. Što znači orijentirati topografsku kartu?

U/30 Orijentirati topografsku kartu znači uskladiti stajalište i strane svijeta na topografskoj karti sa stajalištem i stranama svijeta u prostoru.

7. Pomoću kompasa usjeveri topografsku kartu svog zavičaja i na topografskoj karti pronađi svoje stajalište.

Rad učenika

TEMA: GDJE ŽIVIMO

ŽIVIMO NA KOPNU, A MORE NAS SPAJA

ISHOD: GEO OŠ A. B. 5. 3.

Razrada ishoda:

- pokazuje i uspoređuje kontinente i oceane na globusu i geografskoj karti te ih imenuje na slijepoj karti
- razlikuje kontinente Staroga i Novoga svijeta

1. Koliko iznosi udio kopna, a koliko udio mora na Zemljinoj površini?

U/32. 29% Zemljine površine zauzima kopno, a 71% Zemljine površine zauzima more.

2. Imenuj oceane na Zemlji i pokaži ih na geografskoj karti svijeta u atlasu i na globusu.

U/32.-33. Tih, Atlantski, Indijski, Arktički, Južni ocean

3. Što su kontinenti?

U/33. Veliki dijelovi kopna okruženi morem nazivaju se kontinenti.

4. Poredaj kontinente po veličini od najvećeg prema najmanjem te ih pokaži na geografskoj karti svijeta u atlasu i na globusu.

U/34. Azija, Afrika, Sjeverna Amerika, Južna Amerika, Antarktika, Europa, Australija

5. Objasni na čemu se temelji podjela kontinenata na Stari i Novi svijet.

U/34. Na geografsko-povijesnim razlozima, razvoju prvih civilizacija i geografskim otkrićima Europljana.

6. Koji kontinenti pripadaju Starom, a koji Novom svijetu?

U/34. Kontinenti Starog svijeta su Europa, Azija i Afrika, a kontinenti Novog svijeta su Sjeverna i Južna Amerika, Antarktika i Australija.

7. Na kojem kontinentu se nalazi R. Hrvatska?

U/34. U Europi

ŽIVIMO U EUROPI

ISHOD: GEO OŠ A. B. 5. 3.

Razrada ishoda:

- obrazlaže kako se određuje geografski položaj
- opisuje položaj Europe među kontinentima
- imenuje europske regije i Hrvatsku kao članicu Europske unije s pomoću tematske karte

1.Kako se određuje geografski položaj određenog područja?

U/35. Geografski položaj određenog područja određuje se prema prostoru koji ga okružuje (bližem i daljem prostoru-prirodnom i društvenom okružju)

2. Uz pomoć geografske karte svijeta u atlasu opiši geografski položaj Europe.

U/35. Europa se nalazi na sjevernoj, istočnoj i zapadnoj polutki; dio je Staroga svijeta; središte kulture i civilizacije; kolijevka industrije i suvremenog svijeta. Ima središnji položaj na kopnenoj polutki.

3. Na geografskoj karti svijeta u atlasu pokaži gorje, rijeku, jezero i planinu kuda prolazi dogovorena granica između Europe i Azije.

U/36. Kopnena granica Europe i Azije prolazi gorjem i rijekom Ural do Kaspijskog jezera. Između Kaspijskog jezera i Crnog mora prolazi planinom Kavkaz.

4. Što je regija?

U/37. Regija-prostor sličnih prirodnogeografskih obilježja, društvenog razvoja i gospodarskih obilježja.

5. Uz pomoć tematske karte "Geografske regije Europe" u udžbeniku na stranici 36. imenuj i pokaži na geografskoj karti Europe u atlasu regije Europe.

U/36. Sjeverna Europa, Zapadna Europa, Srednja Europa, Južna Europa, Jugoistočna Europa, Istočna Europa.

6.Na dodiru kojih europskih regija se nalazi R. Hrvatska?

U/37. R. Hrvatska se nalazi na dodiru Srednje, Južne i Jugoistočne Europe.

7. Koje je godine R. Hrvatska postala članica Europske unije?

2013. godine

ŽIVIMO U HRVATSKOJ

ISHOD: GEO OŠ A. 5. 4.

Razrada ishoda:

- opisuje državne simbole
- opisuje posebnosti položaja Hrvatske
- izdvaja i uspoređuje prirodnogeografske regije Hrvatske
- obilježava prirodna obilježja kao identitetnu osnovu Hrvatske (panonska, dinarska, jadranska)

1. Navedi tri prirodnogeografske regije u Hrvatskoj i pokaži ih na geografskoj karti Hrvatske u atlasu.

U/38. Primorska, Gorska i Panonska Hrvatska.

2. Opiši obilježja prirodnogeografske regije u kojoj živiš. Po kojim se obilježjima ta regija izdvaja od ostale dvije?

Odgovor učenika

3. Opiši geografski položaj R. Hrvatske.

U/41. Na dodiru Sredozemlja, Dinarida i Panonske nizine; dio Srednje i Južne Europe, na granici s JI Europom; prema obilježjima je srednjoeuropska i sredozemna država

4. Navedi državne simbole R. Hrvatske.

U/39.-42. Zastava, grb, himna R. Hrvatske

5. Pomoću slike zastave R. Hrvatske u udžbeniku na stranici 42. opiši zastavu i grb R. Hrvatske.

U/42. Odgovor učenika

6. Što sve R. Hrvatsku čini prepoznatljivom u svijetu?

U/42. Prirodne ljepote, kulturno nasljeđe (običaji, jezik)...

UZDUŽ I POPRIJEKO HRVATSKOM

ISHOD: GEO OŠ A. 5. 4.

Razrada ishoda:

- opisuje državne granice i oblik teritorija
- izdvaja i uspoređuje upravno-teritorijalne jedinice Hrvatske
- uspoređuje različite prostorne identitete Hrvatske

1. Na geografskoj karti Hrvatske u atlasu pokaži tradicijske regije u Hrvatskoj.

U/43. Međimurje, Hrvatsko zagorje, Podravina, Slavonija, Dalmacija, Istra...

2. U kojoj tradicijskoj regiji živiš? Po kojim je obilježjima tradicijska regija u kojoj živiš prepoznatljiva u Hrvatskoj?

Odgovor učenika

3. Koliko je županija u R. Hrvatskoj?

U/45. 20 županija+Grad Zagreb

4. Pomoću tematske karte u udžbeniku na stranici 45. imenuj županije koje graniče sa županijom u kojoj živiš. Koji je grad županijsko središte tvoje županije?

Odgovor učenika

5. S kojim državama graniči R. Hrvatska?

U/45. Mađarska, Srbija, Slovenija, BiH, Crna Gora, Italija

6. S kojom državom R. Hrvatska ima najdužu, a s kojom najkraću kopnenu granicu?

U/47. Najdužu kopnenu granicu ima s BiH, a najkraću kopnenu granicu ima s Crnom Gorom.

7. Na karti R. Hrvatske u atlasu pokaži i imenuj gorja, rijeke i morski prostor koji čini granicu Hrvatske i Slovenije.

U/46. Rijeke: Dragonja, Čabranka, Kupa, Sutla, Bregana, Mura; gore: Žumberačka gora, Maceljsko gorje; morska granica- Piranski zaljev...

8. Nalazi li se tvoje naselje u blizini hrvatske državne granice? Ako se nalazi, kako se naziva granični prijelaz?

Odgovor učenika

9. Kakav oblik teritorija ima R. Hrvatska.

Oblik potkove.